

Statsseminarierne Eksamensret og oprettede en Eksamenkommission for alle Seminarieelever, var det ligeledes kun Hensigten at styrke de alt da opstaaede Frieminarier og sikre sig en ensartet Eksamensbedømmelse. Man kaldte paa de gode, frivillige Kræfter, og ønskede at Læreruddannelsen foregik i den størst mulige Frihed og under gavnlig Vækselvirkning med Statsseminarierne; men man ønskede ingenlunde, at de fri Undervisningsanstalter ikke skulde have Præget af virkelige Seminarier, hvor der stadig arbejdedes med Læreruddannelsen for Dje. Flere af de Mænd, der særlig virkede for de ovennævnte Foranstaltninger, hørte jo til de forreste i Kampen imod alt hvad der gik i Retning af aandelig Dressur og Eksamensterperi.

Siden den Tid ere imidlertid Forholdene i mange Henseender blevne forandrede, og Resultatet er blevet, at det, der var bestemt til at være den sjældne Undtagelse, er ved at blive Reglen. Kursus- og Privatistvæsenet har taget i den Grad Overhaand, at selv Statsseminarierne lide derunder, medens de private Seminarier eller Kursus, der have søgt at opretholde en treaarig Uddannelsesetid med Lærergerningen for Dje, efterhaanden ere blevne saaledes stillede, at de uden Statsunderstøttelse enten maa gaa økonomisk til Grunde eller tvinges ind paa det Kursusvæsen, hvor der ingen som helst Vægt kan blive lagt paa virkelig aandelig Modenhed eller praktisk Undervisningsdygtighed, men hvor det drejer sig om at opnaa en Eksamen i den kortest mulige Tid. Og det følger jo af sig selv, at Staten kan og bør ikke tillade, at Forholdene udvikle sig saaledes, at et stadigt stigende Flertal af Landets Lærere gaar ud til Lærergerningen uden enten at være undervist med denne for Dje eller at have haft nogen som helst nærværdig Øvelse deri. Selv ved en ren Kundskabsprøve kan det, navnlig naar det gælder en Embedseksamen, ingenlunde være Staten ligegyldigt, hvorledes Kundskaberne ere erhvervede, om det f. Eks. er sket i den halve af den bestemte normale Tid, thi det hurtig

lærte er i Reglen ogsaa det hurtig glemte, og en forceret, aandløs Eksamenslæsning kan jo ikke andet end svække Interessen og Evnen til Selvstudium. Men for en Skolelærers Bedkommende bliver der jo ved Siden af Kundskaberne ogsaa Tale om Dygt til Lærergerningen, Anlæg for den, Pleje og Øvelse af det oprindelige Anlæg, saa det bliver til praktisk Undervisningsdygtighed, Udvikling af hans Karakter og Personlighed, for at han kan blive en god Opdrager, og saa længe i alt Fald Skolen staar i Forbindelse med Folkekirken, tillige om hjertelig Tilslutning til Kristen-Tro og Moral, og om alle disse for en Skolelærer saa overordentlig betydningsfulde Egenstaber gælder det, at jo mere Privatistvæsenet breder sig, des mindre bliver der gjort for at fremkalde og befæste dem, og des færre Garantier bliver der for, at de vordende Lærere ville være i Besiddelse deraf.

Der er saaledes al mulig Grund for Lovgivningen til at tage den bestaaende Eksamensordning frem til fornyet Overvejelse, og Udvalget kan i det hele og store slutte sig til det forelagte Lovforslag, der jo i Hovedpunkterne kun er en Indskærpelse af Lovens af 1857 med den Forøgelse af Garantierne for Lovens Udførelse i Livet, som Erfaringen har vist var nødvendig.

At Eleven skal have øvet sig i en Skole mindst et Aar, før han kan optages paa Seminariet, gælder jo allerede over for Statsseminarierne og bør selvfølgelig lige saa vel kræves for Udgang til Privatseminarierne. At Undervisningen paa Seminariet i Reglen skal være 3 Aar, og hele Tiden, og da navnlig det sidste Aar, foregaa med Læreruddannelsen for Dje og ledsages af praktiske Øvelser, er ogsaa kun, hvad der foreskrives i Lovens af 1857.

At der gives Eksamensret til alle de Undervisningsanstalter, der saa Dimissionsret, er heller ikke noget Brud med den ledende Tanke i Lovene af 1857 og 67, og en Venden tilbage til Tiden før 1857, som det er blevet sagt; thi det maa vel erindres, at Eksamensretten gives til alle Seminarier,